

Filatelisti

POSTIMERKKEILYN ERIKOISLEHTI

5/2020, 9,00€

Pekka Rannikko ja Saarisen malli

Helsingin Pääpostitalon postin loppu

Estonia 2020 Virossa

Thomas Cook & Son postinvälittäjänä

Estonia 2020 avasi näyttelykauden koronakevään jälkeen

Rohkeat virolaiset pitivät kiinni kansallisesta näyttelystään, vaikka muita näyttelyitä peruttiin keväällä urakalla. Riski kannatti ottaa, sillä tapahtuma onnistui erinomaisesti.

Virolaiseen postimerkkeilyperinteeseen on kuulunut näyttelyn järjestäminen keskeellä kesää. Pari vuotta sitten panoksia korotettiin, kun Tallinnan Estex 2018 -näyttely kutsui mukaan kokoelmia kaikista Itämeren maista. Estonia 2020 laajensi kutsutujen maiden joukkoa vielä tästäkin, mutta pandemia valitettavasti sekoitti pakan, eivätkä alkuperäiset suunnitelmat toteutuneet sellaisinaan.

Estonia 2020 järjestettiin Tartossa Viron kansallismuseossa 10.–12.7.2020. Paikka oli erinomainen valinta, sillä jo museo itsessään on käymisen arvoinen laajan näyttelynsä ja hienon arkkitehtuurinsa ansiosta. Museon aula tarjosi hyvät puitteet postimerkinäyttelylle, sillä tilaa oli runsaasti ja valoa sopivasti. Kahvilasta sai hyvää ja edullista apetta niin suolaisen kuin makean nälkään.

Bonusena olivat vielä museon kävijät, jotka kiitettävästi pysähtyivät myös kehysten väliin ihaillemaan postimerkkejä, lähetyksiä ja postikortteja.

Estonia 2020 -näyttelyn virallisena järjestäjänä toimi Rahvusvaheline Eesti filatelistide selts (REFS) Estonia-kerho, joka myös järjesti Estex 2018 -näyttelyn. Kerhosta onkin muodostunut Viron epävirallinen "liitto", joka on ottanut vastuulleensa maan näyttely- ja kansainvälisen toiminnan. Järjestäjien pääjehuna puursivat tartolaiset Kaido Andres näyttelytoimikunnan puheenjohtajana ja Oliver Hanschmidt pääkomissaarina.

Koronaongelma

Näyttelyn ensimmäisessä sääntöversiossa mukaan kutsuttiin kokoelmia 15 maasta

Viron kansallismuseo.

Itämeren ympäriltä sekä Neuvostoliiton hajoamisen myötä itsenäistyneistä maista. Kataus olisi ollut herkullinen, koska mukaan olisi varmasti saatu kokoelmia, joita ei kansainvälisissä koitoksissa juuri ole näkynyt.

Kevään mittaan kuitenkin tuli selväksi, että koronapandemian vuoksi kaikista kutsutuista maista ei päästä mukaan näyttelyyn. Esimerkiksi Ruotsin, Venäjän ja Valko-Venäjän jo mukaan ilmoitetut kokoelmat jäivät rannalle, kun komissaarit eivät

saaneet matkustaa Viroon.

Suomestakin mukana oli vain neljä kilpailuluokan kokoelmaa, kun aiemmassa Estex 2018 -näyttelyssä niitä oli parisenkymmentä. Näin alun perin noin 400 kehysten mittaiseksi suunniteltu näyttely kutistui alle 150 kehykseen. Kansainvälisyyttä kuitenkin riitti, sillä kokoelmia ja kirjallisuusluokan kohteita oli mukana kaikkiaan 14 maasta.

Iso-Britannian komissaarin Simon Richardsin tilanne aikaansai järjestäjille sydämen tykytystä viimeiseen saakka.

Museon aulassa oli runsaasti tilaa näyttelylle ja myyntipaikoille.

Viron hallitus avasi maan rajat saarivaltion kansalaisille vasta pari päivää ennen näyttelyä. Matka oli kuitenkin tyssätä alkuunsa Heathrown lentokentälle, kun paikallinen virkailija kysyi Simonilta, sallisiko Suomi koneen vaihdon Helsingissä. Kun Simonilla ei ollut tuohon vastausta, virkailija otti kännykällään kuvan Simonin passista, lähetti sen Helsinkiin, ja lupa varmistui kymmenessä minuutissa!

Järjestelyistä

Ahkerat toimikunnan jäsenet tekivät kaikkensa näyttelyn menestyksen eteen. Paljon hyvää he saivatkin aikaan vaikeista olosuhteista huolimatta. Toimikunnan pienuus ja sen jäsenten näyttelyiden järjestämiskokemuksen ohuus heijastuivat kuitenkin muutamin paikoin toimintaan.

Hankalinta näyttelyn kannalta oli sen nettisivuilla (refs.ee/en) tarjolla olleiden tietojen vähyys. Lisämateriaali olisi varmasti lisännyt näyttelyn houkuttavuutta. Toisaalta, monet tarpeellisetkin tiedot elivät viime hetkeen saakka. Esimerkiksi näyttelyyn osallistuvat kokoelmat varmistuivat vasta pari päivää ennen näyttelyä, samoin tuomariston kokoonpano.

Näyttelyn pystyttämiseksi olisi kaivattu suomalaisten konkarien kokemusta. Kehykset kyllä saatiin pystyyn, mutta kaikki osat eivät olleet niille tarkoitetuilla paikoilla. Talkooväkeä oli aluksi runsaasti, mutta porukka lipsi normityöajan umpeuduttua, ja kokoelmien pano kehyyksiin jäikin yllättävästi paljolti tuomariston kontrolle. No, tuomarit saattoivat kerrankin sanoa tutustuneensa useisiin kokoelmiin lehti lehdeksi.

Muutamalle paikalliselle kauppiaille oli järjestetty myyntipöydät näyttelyalueelle. Lisäksi Ants Linnards piti sunnuntaina huutokaupan. Viron posti oli painattanut näyttelyn kunniaksi ehiön, joka julkistettiin hienosti avajaispäivänä. Itse en kerinnyt katsastamaan kaupallista

Näyttelykokoelmien rivistö.

Näyttelyyn suuret palkinnot sekä erikoispalkinto vitriinissä.

tarjontaa, mutta muistikuvieni mukaan väkeä kyllä riitti pöytien ympärillä vähintäänkin kohtuullisesti.

Varotoimet koronan leviämisen estämiseksi sekä näkyivät että eivät. Käsidesiä oli museon toimesta tarjolla ja käsiä kehoitettiin pesemään ahkerasti. Ihmiset olivat sinänsä sisäistäneet etäisyyden pitämisen, mutta se kuitenkin unohtui, kun kavereita osui kohdalle. Kättely ja vierekkäin jutustelu ovat yllättävän vaistonvaraista toimintaa. Samoin kahden metrin etäisyyden pitäminen kehysten välissä oli mahdotonta. Maskeja en muista nähneeni juuri kellään.

Juhlaa

Perjantai-illaksi oli näyttelyvieraille järjestetty laivaristeily Tarton läpi virtaavalla Emajoenlaaksoon. Samalla kyseessä oli toinen virallinen Royal Philatelic Society London (RPSL) -kerhon jäsentapaaminen Viros-

Näyttelyn tuomarista, vasemmalta Kaido Andres, Elmo Viigipuu, Simon Richards, Ari Muhonen, Thomas Höpfer ja Kaido Laurits.

sa. Meitä jäseniä taisi tosin olla paikalla vain muutama.

Valtaosa laivan paikoista oli varattu suomalaisille, jotka olivat Pertti Hujalan vetämällä Eesti filatelistien näyttelyretkellä. Kylmä ja sateinen sää verotti matkan antia, mutta ruoka, juoma ja mukava seura tasapainottivat tilan-

ta vähintäänkin kohtuullisesti.

Lauantai-iltana viitisenkymmentä juhlavierasta kokoontui Tarton ydinkeskustaan Chez André -ravintolaan Palmares-illalliselle. Tarjotut makuelämykset olivat oivallinen sekoitus vanhaa ja uutta keittiötä, perinteisiä makuja ja eksotiikkaa sekä keittiömes-

tarin kokemuksia maailmalta. Näin siis ainakin ravintolan nettisivujen mukaan. Maittavaa muona olikin. Mestarin bravuurina oli jälkiruoka, jossa suklaaisen pallon päälle kaadettu kuuma kastike sulatti pallon pinnan. En ollut ennen nauttinutkaan silmissä sulavaa jälkkäriä.

Kylläisenä kelpasi kuunnella mitalisadetta. Pienellä porukalla aikaa siihen ei hukattu liiaksi, joten kiinnostusta riitti vielä näyttelyn suurten palkintojen jakoon asti. Koska näyttelyn parhaat pisteet, 96, annettiin kahdelle kokoelmalle, tuomariston piti äänestää voittaja. Äänet sisältävä kirje avattiin suomalaisen perinteen mukaisesti juhlapaikalla ja tulos paljastettiin ääni kerrallaan.

Grand Prix Estonia 2020 -palkinnon voitti Jean-Jacques Tillardin perinteisen luokan kokoelma 'Saint-Pierre-et-Miquelon, ses surcharges au 19ème siècle'. Tuomariston puheenjohtaja

Ehioikorttien leimausta Viron postin myyntipisteen vieressä.

Museovieraat pysähtyivät myös näyttelykokoelmien luokse.

väänsi kielensä paremman kerran rullalle nimeä lausessaan. Jokainen ranskantoinen tietää, että "19ème" lausutaan "disnöfiem". Tuo oli lyhyen ranskan lukeneelta jo unohtunut, joten se vääntyi joltisenkinlaisesti muotoon "dnnffmm". No, ainakin palkinnon saajalla oli hauskaa.

Grand Prix International -palkinnon sai **Chris Kingin** kokoelma 'The Posts in the City of Lübeck before 1868' ja Grand Prix Nationalin **Jaan Roots**in 'Estonia 1918', molemmat postihistoriaa.

Suomalaiset kokoelmat toivat kotiin värisuoran. **Marcus Ollin** 'Helsinki Citypost 1866-1891' sai kultaa ja erikoispalkinnon, **Tuomo Koskiahon** ensimmäistä kertaa esillä ollut 'Airmail in Estonia in 1920-1940' sai suuren kullatun hopean, **Reinhard Weberin** 'Straits Settlements B.M.A 1945 - 1948 King Georg VI' kullatun hopean ja myös ensi kertaa esillä ollut **Martti Vuorivirran** 'Finnlands Postgebühren 1.10.1917-31.12.1930' suuren hopeamitalin.

Lopuksi

Kaiken kaikkiaan Viron kan-

Suurten palkintojen voittajat yhteiskuvassa jakajien kanssa, eturivi vasemmalta Jaan Roots, Jean-Jacques Tillard, Simon Richards (Iso-Britannian komissaari), takarivi Oliver Hanschmidt, Kaido Andres ja Ari Muhonen.

sallinen näyttely antoi kannustavaa toivoa siitä, että näyttelyitä voidaan järjestää, kunhan turvallisuudesta pidetään riittävässä määrin kiinni. Kävijöiden turvaohjeista lipsumisista huolimatta näyttelyssä oli koko ajan turvallinen olo. Ennen kaikkea oli muka-

vaa nähdä tuttuja ja päästä uppoutumaan oman harrastuksen pariin.

Toivon kovasti, että näistä Virossa kahden vuoden välein järjestettävistä kansainvälisyydellä maustetuista kansallisista näyttelyistä muodostuu perinne. Vinkkiä

annettiin tosin isommastakin näyttelystä vuonna 2024, jolloin Tartto on yksi Euroopan kulttuuripääkaupungeista. Sitä odotellessa.

Ari Muhonen

Eesti Filatelistien perinteinen kesämatka

Eesti Filatelistit on vierailut jo kolmisenkymmentä kertaa virolaisen ystävyyssseuransa Estonian järjestämällä kesäpäivillä eri puolilla Viroa. Siinä samalla on myös tutustuttu naapurimaahan Narvasta Kuressaareen ja Valgasta Tallinnaan.

Ensimmäinen kesänäyttely, johon myös suomalaiset osallistuivat, pidettiin Viljandissa vuonna 1992. Näyttelylepanijoita olivat silloin Suomesta **Eero Hellsten**, **August Leppä**, **Jorma Lindeblad**, **Esa Mattila**, **Juhani Olamo**, **Tatu Untinen** ja **Timo Verho**. Tuomariston puheenjohtajana toimi Kaarlo Hirvikoski.

Seuraavan vuoden Haapsalun näyttelyyn ottivat osaa Kaarlo Hirvikoski, **Aimo Isotupa**, **August Leppä**, **Jorma Lindeblad**, **Jukka Mäkinen**, **Antero Tarvainen**, **Timo Verho** ja **Olli Wuorensola** ja tuo-

mariston puheenjohtajana toimi Esa Mattila.

Eesti Filatelistien matkoille Viroon on vuosien varrella osallistunut varsin monia suomalaisia filatelisteja puolisoineen, myös muita kuin Viroa kerääviä. Edesmenneistä mainittakoon esimerkiksi **Seppo Arvelin** ja poikansa **Timo**, **Ragnar Graeffe**, **Aimo Isotupa**, **Jorma Lindeblad**, **Kari Rahiala**, **Björn-Eric Saarinen** ja **Olli Wuorensola**.

Aluksi näyttelyihin matkattiin omilla autoilla, mutta koska meitä jo varsin pian oli mukana kymmeniä henkilöitä, päätettiin vuokrata linja-auto ja tehdä yhteismatka. Linja-auton saimme alkuvuosina hyvin edullisesti Viron postilta. Se oli vanha suomalainen postibussi, jossa ilmastoinnin virkaa hoiti kaksi kattoluukku.

Heinäkuun alussa voi olla varsin kuumaa, joten usein

kinasteltiin siitä, kuinka kattoluukkujen pitäisi olla auki, edestä ylhäällä vai takaa mahdollisimman hyvän ilmanvaihdon takaamiseksi.

Korkeatasoisessa näyttely

Tänä vuonna Estoniakerhon, viroksi Rahvusvaheline Estonia Filatelistide Seltsin eli REFS:n, kansainvälinen näyttely pidettiin 10.–12.7. Tartossa Viron kansallismuseossa, samassa paikassa kuin kaksi vuotta aiemmin. Rahvamuuseumin aula sopii erittäin hyvin tämän kaltaisen näyttelyn pitämiseen.

Keväällä puhjennut korona pandemia oli uhannut vakavasti näyttelyn pitämistä, mutta järjestäjät päättivät kuitenkin sen pitämisestä. Näyttely oli alun perin rajattu Viro-kokoelmiin ja muutaman läheisen maan filatelistiliitto-

jen jäsenille. Kun koko maailmasta oli muut filatelistit näyttelyt peruttu, Estonia-kerho päätti kuitenkin laajentaa oman näyttelynsä vapaaksi kaikille filatelisteille. Päätös oli viisas, sillä näin vuoden 2020 näyttelyyn pääsivät osallistumaan myös eräät erinomaiset kokoelmat muualta. Tämän voi havaita vaikkapa palkintoluettelosta. Näyttelylepanijoita oli lopulta 14 maasta.

Estonia 2020 tuomariston puheenjohtajana toimi **Ari Muhonen**. Näyttely oli korkeatasoinen, sillä yhteensä 36 mukana olleelle kokoomalle jaettiin 6 kultamitalia ja 10 isoa vermeiliä. Palkitut on mainittu oheisessa Ari Muhosen näyttelyraportissa.

Korona vaikutti lähtijöiden määrään

Eesti Filatelistien perinteiselle matkalle Estonia-kerhon ke-